Ako pracovať s dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami z radov nezamestnaných

Tréning pre dobrovoľnícke centrá
a dobrovoľnícke organizácie

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

a

Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií

Ako pracovať s dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami z radov nezamestnaných

Tréning pre dobrovoľnícke centrá a dobrovoľnícke organizácie

2014

Autorky:

doc. PhDr. Alžbeta Brozmanová Gregorová, PhD.

Mgr. Alžbeta Mračková

Recenzenti:

doc. PaedDr. Peter Jusko, PhD.

doc. PhDr. Ladislav Vaska, PhD.

Jazyková korektúra:

PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD.

Mgr. Martina Kubealaková, PhD.

Vydalo:

Belianum – vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
a Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií

Rok vydania:

2014

ISBN 978-80-557-0712-9

Obsah

Predstavenie projektu VOLWEM a dôvody, prečo realizujeme tento tréning 6

Vaše očakávania 8

Používané pojmy 8

Varianty dobrovoľníctva nezamestnaných na Slovensku 10

Prečo by sme mali zapájať nezamestnaných ľudí do dobrovoľníctva 12

Čo môže spolupráca s nezamestnanými dobrovoľníkmi znamenať pre vašu organizáciu 16

Postup práce s nezamestnanými dobrovoľníkmi a úlohy jednotlivých partnerov 20

Úlohy dobrovoľníckeho centra 20

Úlohy dobrovoľníckej organizácie 21

Koordinátor dobrovoľníkov 21

Základné prvky manažmentu práce s nezamestnanými dobrovoľníkmi 24

Plánovanie 26

Hľadanie a výber dobrovoľníkov 28

Príprava dobrovoľníkov 30

Motivácia dobrovoľníkov 30

Monitoring dobrovoľníkov 31

Monitoring, hodnotenie a evidencia nezamestnaných dobrovoľníkov v organizáciách 32

Reflexia získaných kompetencií a zručností 33

Čo je D-zručnosti pre zamestnanie? 33

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici a jej úloha pri práci s nezamestnanými dobrovoľníkmi 34

Predstavenie projektu VOLWEM a dôvody, prečo realizujeme tento tréning

Dobrovoľníctvo je v mnohých krajinách vnímané nielen ako voľnočasová aktivita, ale aj ako spôsob osvojovania si nových zručností a kompetencií, ktoré uznávajú aj zamestnávatelia. Na Slovensku je situácia odlišná. Chýba nám systém validácie, záujem inštitúcií formálneho vzdelávania a zamestnávateľov, ako aj právny rámec, ktorý by umožnil uznávanie neformálneho vzdelávania, a teda aj zručností nadobudnutých prostredníctvom dobrovoľníctva. Organizáciám tiež chýbajú skúsenosti s prácou s nezamestnanými dobrovoľníkmi, a tak nezamestnaní ľudia patria medzi skupiny, ktorých participácia v dobrovoľníctve je veľmi nízka. Preto vznikol projekt VOLWEM, ktorý v čase od októbra 2012 do septembra 2014 realizujú partneri z troch krajín.

Vďaka tomuto projektu partneri na Slovensko priniesli (a prispôsobili) nový systém uznávania neformálneho vzdelávania (u nás pilotne odskúšaný v spolupráci s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici), ktorý už funguje v Škótsku pod názvom *VSkills for Employability*, ako aj systém spolupráce s nezamestnanými dobrovoľníkmi. Ten je postavený na aktívnej spolupráci s úradmi práce a dobrovoľníckymi centrami. Druhá časť projektu je zameraná na systematickú prácu s dobrovoľníkmi z radov nezamestnaných a bola inšpirovaná prácou Dobrovoľníckeho centra v Ústí nad Labem. Ide o prípravu dobrovoľníckych centier a organizácií zameranú na to, aby vedeli efektívne zapájať a koordinovať týchto ľudí. Tretiu časť projektu tvorila a tvorí spolupráca so zamestnávateľmi v regiónoch s cieľom oboznámiť ich s prínosmi dobrovoľníckej práce a motivovať ich k tomu, aby pri výbere pracovníkov brali túto informáciu do úvahy.

Cieľom projektu je prispieť k tomu, aby:

- úrady práce vedeli o dobrovoľníckych príležitostiach ako o možnosti získavania skúseností a vedeli nezamestnaných ľudí k takejto činnosti motivovať;
- dobrovoľnícke centrá vzdelávali organizácie priamo pracujúce s dobrovoľníkmi v špecifikách práce s nezamestnanými dobrovoľníkmi a následne, aby organizácie aktívne pracovali s nezamestnanými dobrovoľníkmi;
- inštitúcie formálneho vzdelávania poznali možnosti existujúcich systémov uznávania neformálneho vzdelávania prebiehajúceho v rámci dobrovoľníctva;
- zamestnávatelia dokázali oceniť prínosy dobrovoľníctva a informáciu o dobrovoľníckej aktivite uchádzača o zamestnanie považovali za dôležitú.

Počas pilotného projektu malo každé zo štyroch dobrovoľníckych centier (v Banskej Bystrici, Košiciach, Nitre a Prešove) zapojiť do dobrovoľníckych aktivít minimálne 15 nezamestnaných dobrovoľníkov. Niektorí dobrovoľníci vykonávali činnosť priamo v dobrovoľníckych centrách, väčšina z nich však bola umiestnená v ďalších dobrovoľníckych organizáciách rôzneho zamerania. Podmienkou bol súhlas a ochota organizácií s nezamestnanými dobrovoľníkmi spolupracovať, ale tiež kvalitný manažment dobrovoľníkov. V prípade, že sa chcete o projekte dozvedieť viac, kontaktujte Platformu dobrovoľníckych centier a organizácií alebo niektoré zo zapojených dobrovoľníckych centier. Viac informácií získate na stránke http://volwem.dobrovolnickecentra.sk/.

Predložený manuál je jedným z výstupov uvedeného projektu. Je podkladom pre tréning dobrovoľníckych centier a organizácií v oblasti práce s nezamestnanými dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami.

Vaše očakávania

Čo očakávate od tohto tréningu?

.....
.....
.....
.....

Čo sa potrebujete naučiť, čo sa chcete dozvedieť?

.....
.....
.....
.....

Používané pojmy

Dobrovoľníctvo

.....
.....
.....
.....

Dobrovoľník

.....
.....
.....
.....

Nezamestnaný

.....
.....
.....
.....

Uchádzač o zamestnanie

.....
.....
.....
.....

Hmotná núdza

.....
.....
.....
.....

Nezamestnaný dobrovoľník

.....
.....
.....
.....

Varianty dobrovoľníctva nezamestnaných na Slovensku

Dobrovoľnícka činnosť nezamestnaných môže byť vnímaná rôzne, a to najmä v súvislosti s právnym rámcom platným na Slovensku. Podrobne to vysvetľuje nasledujúca tabuľka.

Aspekt	Dobrovoľnícka činnosť ako neplatená, slobodne zvolená činnosť v prospech iných	Dobrovoľnícka činnosť ako podmienka poberania dávky v hmotnej núdzi	Dobrovoľnícka činnosť ako forma aktivačnej činnosti
Právny	Zákon č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve	Zákon č. 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi	Zákon č. 330/2008 Z. z. o službách zamestnanosti a Zákon č. 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi
Časový	Nie je stanovený časový rozsah	Minimálne 32 hodín mesačne	Najmenej 64 hodín mesačne a najviac 80 hodín mesačne

Finančný	Nezamestnaný nemá nárok na odmenu. Organizácia nemá nárok na úhradu nákladov súvisiacich s organizovaním dobrovoľníckej činnosti	Nezamestnaný má nárok na dávku v hmotnej núdzi, ak sa nachádza v hmotnej núdzi. Organizácia nemá nárok na úhradu nákladov súvisiacich s organizovaním dobrovoľníckej činnosti	Nezamestnaný má nárok na aktivačný príspevok. Organizácia, ktorá dobrovoľnícku činnosť organizuje, má nárok na príspevok na úhradu nákladov súvisiacich s organizovaním dobrovoľníckej služby
Organizačný	Dobrovoľnícka činnosť sa vykonáva na základe dohody medzi nezamestnaným a prijímajúcou alebo vysielajúcou organizáciou	Dobrovoľnícka činnosť sa vykonáva na základe dohody medzi nezamestnaným, prijímajúcou alebo vysielajúcou organizáciou a úradom práce, sociálnych vecí a rodiny	Dobrovoľnícka činnosť sa vykonáva na základe dohody medzi nezamestnaným, prijímajúcou alebo vysielajúcou organizáciou a úradom práce, sociálnych vecí a rodiny

Prečo by sme mali zapájať nezamestnaných ľudí do dobrovoľníctva

Zamyslime sa nad tým, s čím prichádza do dobrovoľníctva nezamestnaný dobrovoľník. Vpisujte svoje podnety do jednotlivých častí postavy:

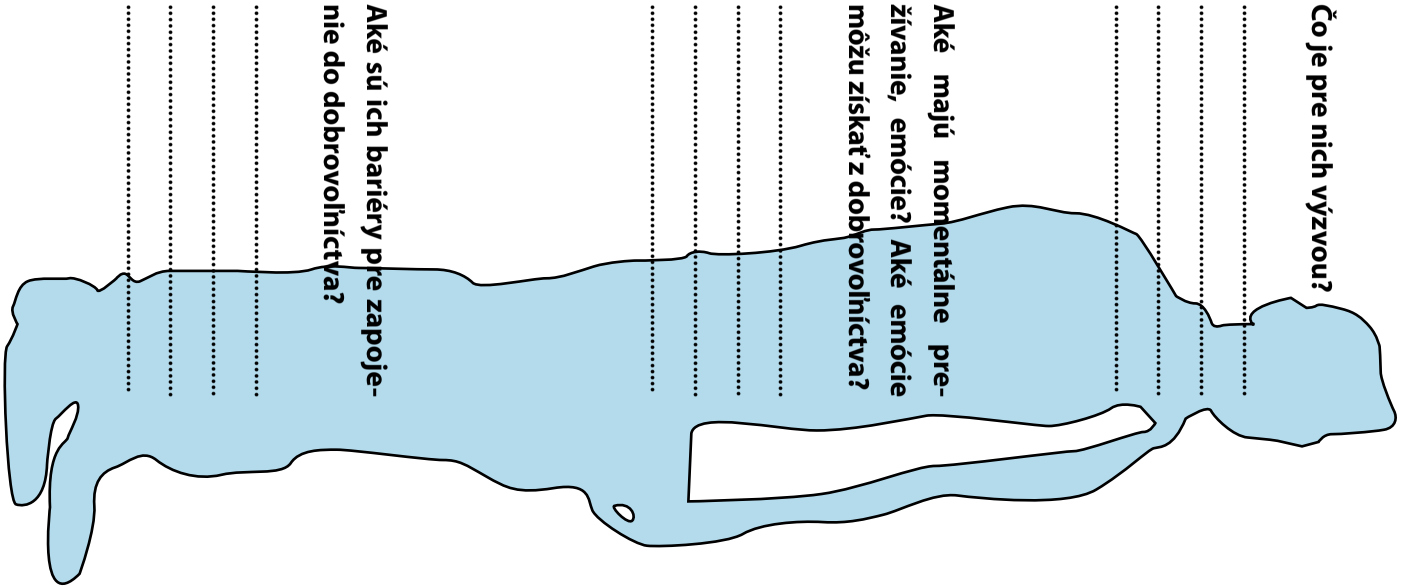

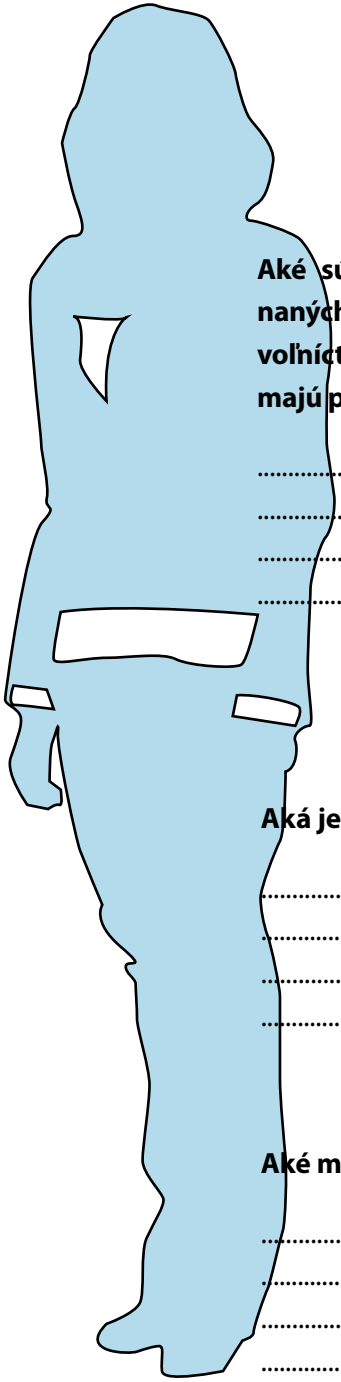

Aké sú skúsenosti nezamestnaných s prácou alebo dobrovoľníctvom z minulosti, aké majú pracovné návyky?

.....
.....
.....
.....

Aká je ich motivácia?

.....
.....
.....
.....

Aké majú očakávania?

.....
.....
.....
.....

zares®

Čo môže spolupráca s nezamestnanými dobrovoľníkmi znamenať pre vašu organizáciu

Pokiaľ sa vaša organizácia rozhodne spolupracovať s nezamestnanými dobrovoľníkmi, je dôležité stanoviť si ciele a dôvody, prečo chce túto možnosť využiť. Výkon dobrovoľníckych aktivít môže byť prospešný pre obe strany. Nezamestnaný dobrovoľník má možnosť prejaviť, rozvinúť a využiť svoj potenciál pre osoby alebo organizácie, ktoré túto pomoc potrebujú.

Skupina nezamestnaných je veľmi rôznorodá a zatiaľ čo koordinovanie jedného človeka môže byť úplne bezproblémové, spolupráca s iným môže priniesť rôzne problémy. Ak začíname uvažovať o spolupráci s touto cieľovou skupinou, je potrebné zvážiť vlastné kapacity a pripraviť si SWOT analýzu vašej organizácie vo vzťahu k práci s nezamestnanými dobrovoľníkmi.

SWOT analýza je komplexnou metódou, ktorá pomôže preskúmať vnútorné aj vonkajšie prostredie organizácie. Ponúka možnosť náhľadu do fungovania organizácie v súčasnej dobe s ohľadom na minulosť a s výhľadom do budúcnosti. Základ metódy spočíva v pomenovaní a ohodnotení jednotlivých faktorov, ktoré sú rozdelené do štyroch skupín na faktory vyjadrujúce silné a slabé vnútorné stránky organizácie a faktory vyjadrujúce príležitosti a ohrozenia pôsobiace z vonkajšieho prostredia. SWOT analýza je užitočná pre zhodnotenie nových zámerov. Vychádza z predpokladu, že organizácia dosiahne úspech maximalizáciou svojich predností, využitím možných príležitostí a na druhej strane minimalizáciou prípadných nedostatkov a odvrátením hrozieb.

Pripravte SWOT analýzu vašej organizácie vzhľadom na spoluprácu s nezamestnanými dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami.

Silné stránky	Slabé stránky

Príležitosti	Ohrozenia

Na základe výsledkov SWOT analýzy môže organizácia vyvodiť ďalšie závery a postupy.

Vrba

Postup práce s nezamestnanými dobrovoľníkmi a úlohy jednotlivých partnerov

Úlohy dobrovoľníckeho centra

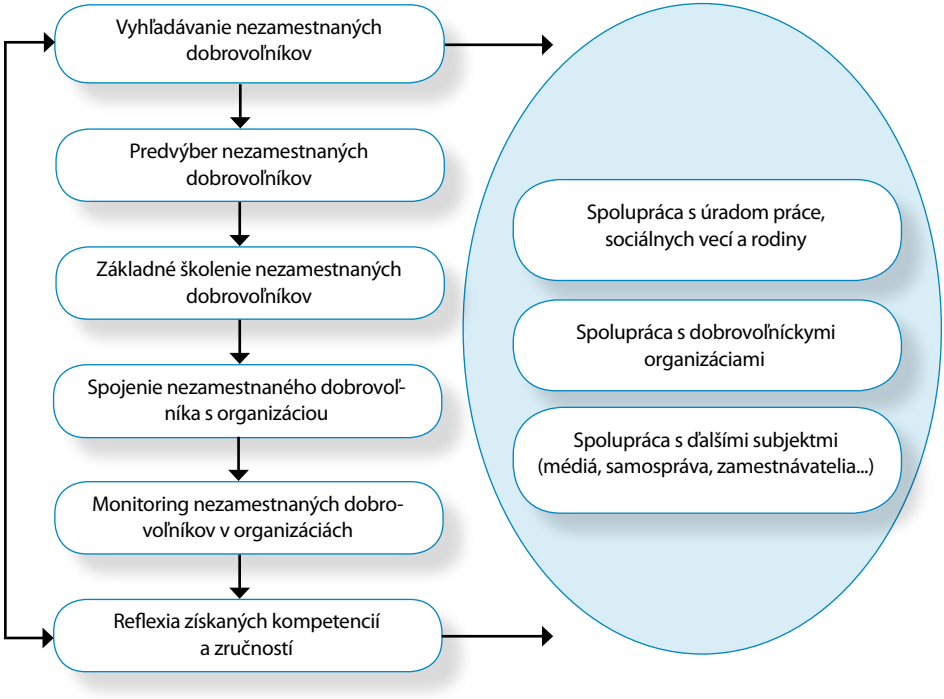

Úlohy dobrovoľníckej organizácie

Základnou úlohou dobrovoľníckej organizácie v projekte je zabezpečiť pre nezamestnaného dobrovoľníka dobrovoľnícke aktivity. Medzi základné podmienky prijatia nezamestnaných dobrovoľníkov patrí prítomnosť pozície koordinátora dobrovoľníkov v organizácii a prítomnosť kvalitného manažmentu dobrovoľníkov. Základné prvky manažmentu práce s nezamestnanými dobrovoľníkmi sú zhrnuté na strane 24.

Koordinátor dobrovoľníkov

Koordinátor dobrovoľníkov je kľúčovou postavu manažmentu dobrovoľníckeho programu v organizácii. Je zodpovedný za manažovanie tohto programu a dobrovoľníkov. Povinnosťami koordinátora dobrovoľníkov sú najmä:

- uskutočňovať výber dobrovoľníkov a úvodné pohovory so záujemcami o dobrovoľnícku činnosť v organizácii,
- vypracovať pracovnú náplň dobrovoľníka,
- vypracovať dohodu s dobrovoľníkom,
- pripravovať a školiť dobrovoľníkov,
- založiť a viesť evidenciu dobrovoľníkov,
- koordinovať prácu dobrovoľníkov v organizácii,
- odborne usmerňovať dobrovoľníkov,
- poskytovať podporu a zabezpečiť supervíziu pre dobrovoľníkov,
- hodnotiť prácu dobrovoľníkov,
- vypracovať a používať systém odmeňovania dobrovoľníkov,
- v prípade potreby ukončiť spoluprácu s dobrovoľníkom,
- sprostredkovať komunikáciu medzi dobrovoľníkmi, ostatným personálom, klientmi a vedením organizácie.

Junior Internet
Sunset

Základné prvky manažmentu práce s nezamestnanými dobrovoľníkmi

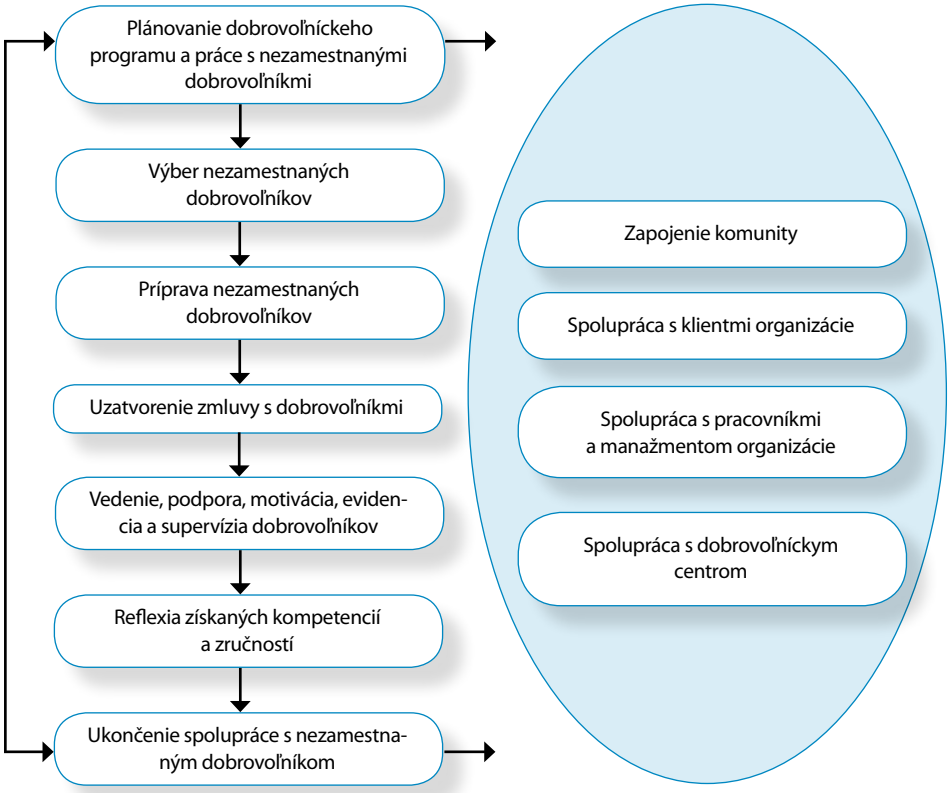

Dell
Difference

Ako budete koordinovať nezamestnaných dobrovoľníkov a dobrovoľníčky? Odpovedzte na otázky:

Plánovanie

Ktoré aktivity vo vašej organizácii môžu vykonávať nezamestnaní dobrovoľníci vzhľadom na ich čas, možnosti, pracovné návyky, kapacity? S kým budú spolupracovať? Kedy sa budú aktivitám venovať? Ako často a koľko hodín?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Aký je profil nezamestnaného dobrovoľníka, ktorého hľadáte? Aký by mal byť? Čo by mal vedieť?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Čo budú dobrovoľníci pre prácu potrebovať? (priestor, PC, ...)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kto bude dobrovoľníkov koordinovať?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Budete dobrovoľníkom preplácať náklady?
Ak áno, z akých zdrojov? V akej výške?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....

Čo urobíte preto, aby vaša organizácia bola na príchod dobrovoľníkov a dobrovoľníčok z radov nezamestnaných pripravená?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Hľadanie a výber dobrovoľníkov

Kde budete hľadať nezamestnaných dobrovoľníkov?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ako ich budete vyberať? Aké metódy výberu zvolíte?
Na čo si pri výbere budete dávať pozor?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Aké otázky sa potrebujete pýtať? Na čo nesmiete zabudnúť
pri stretnutí s nezamestnaným dobrovoľníkom?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Príprava dobrovoľníkov

Ako nezamestnaných dobrovoľníkov zaškolíte/pripravíte na činnosť, ktorú budú vykonávať?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Motivácia dobrovoľníkov

Ako budete nezamestnaných dobrovoľníkov motivovať?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Monitoring dobrovoľníkov

Ako budete nezamestnaných dobrovoľníkov monitorovať?
Ako budete zisťovať ich posun a rozvoj?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Monitoring, hodnotenie a evidencia nezamestnaných dobrovoľníkov v organizáciách

Spokojnosť dobrovoľníka je možné zisťovať priebežne na základe pravidelných rozhovorov s ním alebo dotazníka spätnej väzby. Vhodné sú pravidelné stretnutia koordinátora a nezamestnaného dobrovoľníka (1x týždenne, 1x za 2 týždne a pod. – podľa potreby, niekedy je postačujúcich pár minút). Prostredníctvom pravidelných rozhovorov, dotazníkov a výstupov z nich môže organizácia lepšie porozumieť potrebám svojich dobrovoľníkov a následne adekvátnejšie uspokojiť i potreby organizácie.

K manažmentu práce s nezamestnanými dobrovoľníkmi patrí aj ich *evidencia*. Evidencia dobrovoľníkov v organizácii umožňuje kontakt s dobrovoľníkmi, zabezpečuje prehľadné informácie o počte, náplni práce dobrovoľníkov a odpracovaných hodinách dobrovoľníkov. Evidencia dobrovoľníkov by podľa zákona o dobrovoľníctve mala obsahovať tieto údaje: meno a priezvisko dobrovoľníka, dátum narodenia, adresu trvalého pobytu, adresu bydliska, ak sa odlišuje od adresy trvalého pobytu, a číslo zmluvy alebo miesto, obsah a trvanie dobrovoľníckej činnosti. Okrem uvedených údajov je potrebné viesť evidenciu hodín odpracovaných v organizácii.

Reflexia získaných kompetencií a zručností

Po ukončení spolupráce s dobrovoľníkom koordinátor/koordinátorka dobrovoľníkov sprístupní dobrovoľníkovi elektronicky online nástroj D-zručnosti pre zamestnanie, ktorý dobrovoľník vyplní za prípadnej asistencie koordinátora dobrovoľníkov.

Čo je D-zručnosti pre zamestnanie?

Dobrovoľníci a dobrovoľníčky vyplnia online dotazník, ktorý im pomôže uvedomiť si, pomenovať, zaznamenať a preukázať kompetencie, ktoré vďaka dobrovoľníckej činnosti získali alebo si rozvinuli. Svoje hodnotenie podporia fotografiami, videom či inými výstupmi a výsledkami dobrovoľníckej činnosti. Dotazník overí koordinátor dobrovoľníkov v organizácii, kde činnosť vykonávali. Získané kompetencie potvrdí komisia na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici a spolu s Platformou dobrovoľníckych centier a organizácií každému dobrovoľníkovi a dobrovoľníčke vystaví certifikát, kde budú tieto kompetencie uvedené.

Čo si o tomto nástroji myslíte?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici a jej úloha pri práci s nezamestnanými dobrovoľníkmi

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici vystupuje ako garant uznávania zručností získaných v dobrovoľníctve. Komisia zložená z odborníkov a odborníčok overuje vyplnený formulár D-zručnosti pre zamestnanie u každého dobrovoľníka a vystavuje mu certifikát o získaných kompetenciách.

Na projekte VOLWEM spolupracujú:

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Národná 12, 974 01 Banská Bystrica
Tel: +421/48/4464 1111, +421/48/4153 3180
E-mail: alzbeta.gregorova@umb.sk

Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií
Hviezdoslavova 119, 900 31 Stupava
Tel.: +421/904/368 693
E-mail: platforma@dobrovolnickecentra.sk

Volunteer Development Scotland, Veľká Británia
Jubilee House, Forthside Way, FK8 1QZ, Stirling
Tel.: +44 /1786/479593, +44/1786/849767
E-mail: vds@vds.org.uk

Dobrovolnické centrum, Ústí nad Labem, Česká republika
Prokopa Diviše 1605/5, 400 01 Ústí nad Labem
Tel.: +420/475/216 684, +420/475/216 684
E-mail: dcul@seznam.cz

Centrum dobrovoľníctva
Ružová 13, 974 11 Banská Bystrica
Tel.: +421/48/4464 783
E-mail: cd@centrumdobrovolnictva.sk

Prešovské dobrovoľnícke centrum
Ul. 17. novembra 11, 080 01 Prešov
Tel.: +421/51/7711 676, +421/51/7711 676
E-mail: pdcoz11@gmail.com

Dobrovoľnícke centrum Košického kraja
Watsonova 7, 040 01 Košice
Tel.: +421/911/488 229
E-mail: rabatin.dckk@gmail.com

Komunitné centrum
Nedbalova 17, 949 12 Nitra
Tel.: +421/37/7728 152, +421/37/7728 152
E-mail: jana@ckr.sk

Ako pracovať s dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami z radov nezamestnaných.

Tréning pre dobrovoľnícke centrá a dobrovoľnícke organizácie

Copyright © 2014

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici a Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií

ISBN (tlačová verzia) 978-80-557-0712-9, ISBN (elektronická verzia) 978-80-557-0653-5

Autorky: doc. PhDr. Alžbeta Brozmanová Gregorová, PhD., Mgr. Alžbeta Mračková

Rozsah: 40 strán

Grafická príprava: Mária Čorejová

Miesto vydania: Banská Bystrica

Vydala: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici a Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií

Rok vydania: 2014

Program celoživotného vzdelávania

Publikácia bola vydaná v rámci projektu Volwem, ktorý je financovaný s podporou Európskej Komisie. Uvedené informácie reprezentujú výlučne názor autora a Komisia nezodpovedá za akékoľvek použitie informácií obsiahnutých v tomto dokumente.

tré

ISBN 978-80-557-0712-9